

ТАҚРИЗИ

муқарризи, расмӣ ба диссертатсияи Ализода Абдулқодир Маҳмадраҳим дар мавзуи «Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Созмони ҳамкории исломӣ: мушкилот ва дурнамои ҳамкории сиёсӣ – иқтисодӣ ва фарҳангӣ (охири асри XX – ибтидои асри XXI)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илми таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.6. Таърихи муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсати беруна. – Бохтар, 2026. 184 с.

Мутобиқати диссертатсия ба ихтисоси илмие, ки аз рӯйи он диссертатсия ба ҳимоя пешниҳод шудааст. Диссертатсияи Ализода Абдулқодир Маҳмадраҳим дар мавзуи «Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Созмони ҳамкории исломӣ: мушкилот ва дурнамои ҳамкории сиёсӣ–иқтисодӣ ва фарҳангӣ (охири асри XX – ибтидои асри XXI)» ба мазмун ва самти ихтисоси илмӣ 6.1.6. Таърихи муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсати беруна пурра мувофиқат менамояд.

Вобаста ба ин далел бояд тазаккур дод, ки дар қори илмӣ раванҷҳои ташаккул ва рушди ҳамкории хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи Созмони ҳамкории исломӣ, инчунин самтҳои сиёсӣ, иқтисодӣ ва фарҳангии ин робитаҳо мавриди таҳлили амиқ қарор гирифтаанд. Ин масъалаҳо бевосита ба таҳлили раванҷҳои ташаккул ва таҳаввули сиёсати хориҷии давлатҳои аъзои Созмони ҳамкории исломӣ ва хусусиятҳои муносибатҳои байналмилалӣ муосир бевосита иртиботдоранд.

Ҳамзамон, дар диссертатсия ҷойгоҳи Тоҷикистон дар низомии ҳамкории бисёрҷониба ва нақши созмонҳои байналмилалӣ дар таҳкими сиёсати хориҷии кишвар баррасӣ гардидааст, ки ин низ ба самти ихтисоси мазкур мувофиқ мебошад.

Дар маҷмуъ, мазмун ва хулосаҳои таҳқиқот собит месозанд, ки диссертатсия ба талаботи ихтисоси 6.1.6. Таърихи муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсати беруна қомилан ҷавобгӯ буда, ба рушди таҳқиқоти илмӣ дар соҳаи таърихи муносибатҳои байналмилалӣ мусоидат менамояд.

Мубрам будани мавзуи диссертатсия. Мавзуи диссертатсияи А.М. Ализода дар шарҳити муосири рушди муносибатҳои байналмилалӣ аҳамияти баланди илмӣ ва амалӣ дорад. Имрӯз созмонҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ ҳамчун унсурҳои муҳими низомии ҷаҳонӣ дар танзими раванҷҳои сиёсӣ, иқтисодӣ ва гуманитарӣ нақши афзоюндадоранд. Дар байни онҳо Созмони ҳамкории исломӣ яке аз сохторҳои бонуфуз ба ҳисоб рафта, муттаҳидсозандаи аксарӣ давлатҳои ҷаҳони ислом мебошад.

Мубрами таҳқиқот бо хусусиятҳои марҳалаҳои таърихӣ ва қонунии равоҷи байналмилалӣ вобаста аст, ки дар он масъалаҳои амният, суботи

минтақавӣ, рушди устувор ва ҳамгирии иқтисодӣ аҳаммияти аввалиндараҷа касб намудаанд. Дар чунин шароит омӯзиши механизмҳои ҳамкорӣ дар доираи Созмони ҳамкории исломӣ ва мавқеи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар он барои дарки раванҳои муносири геополитикӣ муҳим мебошад.

Барои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамкориҳо бо Созмони ҳамкории исломӣ яке аз самтҳои муҳимми сиёсати хориҷӣ ба шумор рафта, ба таҳкими робитаҳои сиёсӣ, густариши ҳамкориҳои иқтисодӣ ва рушди алоқаҳои фарҳангӣ мусоидат менамояд. Ин раванҳо барои тақвияти мавқеи кишвар дар арсаи байналмилалӣ ва рушди сиёсати бисёрсамта аҳаммияти хос доранд.

Ҳамзамон, аҳаммияти мавзӯ дар он ифода меёбад, ки ҳамкориҳои Тоҷикистон бо Созмони ҳамкории исломӣ дар самтҳои гуногун, аз ҷумла масъалаҳои сулҳ, амният, мубориза бо таҳдидҳои фаромиллӣ ва густариши робитаҳои гуманитарӣ таҷрибаи муҳимми амалиро ташкил медиҳанд.

Бо дарназардошти ин омилҳо, таҳқиқи ҳамаҷонибаи муносибатҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Созмони ҳамкории исломӣ, ошкор намудани мушкилоти мавҷуда ва муайян кардани дурнамои рушди ҳамкорӣ аз нигоҳи илмӣ ва амалӣ комилан мубрам ва саривақтӣ мебошад.

Дараҷаи навгонии натиҷаҳои дар диссертатсия бадастомада ва нуктаҳои илмие, ки барои ҳимоя пешниҳод мешаванд. Дараҷаи навгонии натиҷаҳои дар диссертатсияи А.М. Ализода бадастомада ва нуктаҳои илмие, ки барои ҳимоя пешниҳод мегарданд, дар сатҳи баланд арзёбӣ мешаванд ва ба талаботи корҳои илмии ихтисоси 6.1.6 Таърихи муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсати беруна ҷавобгӯ мебошанд.

Навгонии илмии таҳқиқот пеш аз ҳама дар он зоҳир мегардад, ки муаллиф бори аввал кӯшиши таҳлили мукамал ва низомии муносибатҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо Созмони ҳамкории исломиро дар давраи фарогири охири асри XX ва ибтидои асри XXI анҷом додааст. Бар хилофи таҳқиқоти қабليه, ки бештар хусусияти тавсифӣ доштанд, дар ин диссертатсия муносибатҳои дучониба ва бисёрҷониба ҳамчун як низоми мураккаби ҳамгирии сиёсӣ, иқтисодӣ ва фарҳангӣ баррасӣ гардидаанд.

Яке аз унсурҳои муҳимми навоарӣ дар он ифода меёбад, ки муаллиф марҳалаҳои асосӣ ташаккул ва инкишофи ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Созмони ҳамкории исломиро бо дарназардошти омилҳои дохилӣ ва байналмилалӣ даврабандӣ намудааст. Ин равиш имкон медиҳад, ки тағйироти сифатии муносибатҳо, таъсири раванҳои геосиёсӣ ва ҷойгоҳи Тоҷикистон дар доираи созмони мазкур ба таври амиқтар дарк карда шавад.

Ҳамчунин, дар диссертатсия бори аввал нақши Созмони ҳамкории исломӣ дар раванди таҳкими суботи сиёсӣ дар Тоҷикистон, аз ҷумла дар марҳалаи пас аз ҷанги шаҳравандӣ ва рушди минбаъдаи сиёсати хориҷӣ, ба

таври комплексӣ таҳлил шудааст. Муаллиф нишон медиҳад, ки чӣ гуна имкониятҳои институтсионалии созмон дар пешбурди муколамаи сиёсӣ, ҷалби сармоягузорӣ ва густариши ҳамкориҳои иқтисодӣ истифода шудаанд.

Навоварии дигари таҳқиқот дар таҳлили самтҳои афзалиятноки ҳамкориҳои сиёсӣ, иқтисодӣ ва фарҳангии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кишварҳои узви Созмони ҳамкориҳои исломӣ зоҳир мегардад. Дар асоси манбаъҳои муътамади таърихӣ ва оморӣ, муаллиф омилҳои мусоид ва маҳдудкунандаи рушди ҳамкориҳоро муайян намуда, тамоюлҳои асосии ин равандро ошкор кардааст. Ин таҳлил ба фаҳмиши амиқи хусусиятҳои институтсионалӣ ва амалии ҳамкориҳо мусоидат менамояд.

Қисмати муҳимми навгони илмӣ ба таҳқиқи дурнамои ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Созмони ҳамкориҳои исломӣ бахшида шудааст, ки дар он самтҳои эҳтимолии рушди минбаъдаи робитаҳо дар шароити тағйирёбандаи низоми байналмилалӣ асоснок карда шудаанд. Пешниҳодҳои муаллиф дорой аҳаммияти назариявӣ ва амалии муҳим буда, метавонанд дар тақмили сиёсати хориҷии кишвар истифода шаванд.

Нуктаҳои илмие, ки барои ҳимояи пешниҳод мегарданд, мазмунан ҳулосаҳои мукаммали таҳқиқоти анҷомдодаро инъикос намуда, чунин самтҳои асосиро фаро мегиранд: пеш аз ҳама, асоснок намудани хусусияти бисёрсатҳӣ ва комплексии муносибатҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо Созмони ҳамкориҳои исломӣ, ки дар доираи ҳамкориҳои сиёсӣ, иқтисодӣ ва фарҳангӣ ташаккул ёфтаанд; дуюм, муайян ва илмӣ асоснок кардани марҳалаҳои асосии ташаккул ва рушди ҳамкориҳо дар заминаи тағйироти дохилӣ ва равандҳои байналмилалӣ; сеюм, ошкор намудани нақши омилҳои геосиёсӣ, геоиқтисодӣ ва институтсионалӣ дар ташаккули рабобити дучониба ва бисёрҷониба ва ниҳоят, таҳия ва пешниҳоди ҳулосаҳои илмӣ вобаста ба дурнамо ва самтҳои афзалиятноки рушди минбаъдаи ҳамкориҳо дар шароити тағйирёбандаи низоми муносибатҳои байналмилалӣ.

Маҷмуи ин нуктаҳо барои тавсеа ва ғанигардонии пояҳои назариявӣ ва методологии соҳаи таърихи муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсати хориҷӣ аҳаммияти муҳим дошта, метавонанд ҳамчун заминаи илмӣ барои таҳқиқоти минбаъда хизмат намоянд.

Дар маҷмуъ, натиҷаҳои бадастомада дорой хусусияти навоварона буда, арзиши назариявӣ ва амалии баланд доранд. Онҳо на танҳо барои рушди илми таърихи муносибатҳои байналмилалӣ аҳаммият доранд, балки метавонанд ҳамчун заминаи таҳлилий барои таҳияи стратегияҳои самараноки сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва густариши ҳамкориҳо дар доираи Созмони ҳамкориҳои исломӣ хизмат намоянд.

Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаҳо ва тавсияҳои дар диссертатсия зикршуда. Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаҳо ва тавсияҳои дар диссертатсияи А.М. Ализода пешниҳодшуда дар сатҳи баланди илмӣ қарор дошта, ба талаботи корҳои таҳқиқотии ихтисоси 6.1.6 Таърихи муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсати беруна мутобиқ мебошанд.

Асоснокии натиҷаҳои илмӣ, пеш аз ҳама, бо истифодаи маҷмуи васеи усулҳои муосири таҳқиқотӣ таъмин гардидааст. Муаллиф бо таъя ба таҳлили таърихӣ, муқоисавӣ ва бунёди тавонистааст равандҳои ташаккул ва рушди муносибатҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо Созмони ҳамкории исломиро ба таври фарогир ва бисёрсамта баррасӣ намояд. Ин равиши методологӣ имкон додааст, ки омилҳои таърихӣ, сиёсӣ, иқтисодӣ ва фарҳангии ҳамкориро ба таври амиқ таҳлил шуда, заминаи назариявии хулосаҳои пешниҳодгардида мустаҳкам гардонида шавад.

Эътимоднокии натиҷаҳо бо таъя ба пойгоҳи васеи манбаъшиносӣ таъмин шудааст. Диссертатсия бар асоси омӯзиши ҳуҷҷатҳои расмӣ байналмилалӣ, санадҳои ҳуқуқии дучониба ва бисёрҷониба, маводди оморӣ, адабиёти илмӣи ватанӣ ва хориҷӣ, инчунин таҳлилҳои қоршиносӣ ва маводди амалӣ таҳия гардидааст. Чунин гуногунҷабҳагӣ ва мувозинати манбаъҳо ба муаллиф имконият фароҳам овардааст, ки хулосаҳо на танҳо дорои хусусияти назариявӣ, балки ба далелҳои воқеӣ ва таҷрибаи амалӣ таъя намоянд.

Тавсияҳои дар диссертатсия пешниҳодшуда дорои аҳаммияти амалӣ буда, ба тақмили самтҳои афзалиятноки сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи Созмони ҳамкории исломӣ равона шудаанд. Дар онҳо масъалаҳои густариши ҳамкориро сиёсӣ, рушди робитаҳои иқтисодӣ ва сармоягузорӣ; таҳкими ҳамкориро фарҳангӣ ва гуманитарӣ, инчунин истифодаи самараноки имкониятҳои институтсионалии созмон дар таъмини амнияти минтақавӣ ва рушди устувор мавриди таваҷҷуҳ қарор гирифтаанд.

Ҳамзамон, муаллиф ба масъалаи дурнамои рушди ҳамкориро диққати махсус дода, роҳҳо ва механизмҳои эҳтимолии баланд бардоштани самаранокии иштироки Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар фаъолияти Созмони ҳамкории исломӣ пешниҳод намудааст. Ин пешниҳодҳо ба воқеиятҳои муосири низоми муносибатҳои байналмилалӣ мувофиқ буда, метавонанд дар амалияи сиёсати хориҷии кишвар истифодаи муассир пайдо намоянд.

Дар маҷмуъ, хулосаҳо ва тавсияҳои пешниҳодгардида дорои асоснокии устувори илмӣ, эътимоднокии баланди таҳлилӣ ва аҳаммияти назариявӣ амалии муҳим мебошанд. Онҳо метавонанд ҳамчун заминаи боэътимод барои тақмили минбаъдаи сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон

ва густариши ҳамкориҳо дар доираи Созмони ҳамкории исломӣ хизмат намоянд.

Аҳамияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия бо нишон додани тавсияҳо оид ба истифодаи онҳо. Аз нигоҳи илмӣ (таърихӣ), диссертатсия дорои аҳамияти назаррас буда, ба омӯзиши равандҳои ташаккул ва рушди муносибатҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо Созмони ҳамкории исломӣ дар давраи пас аз истиклол равона гардидааст. Муаллиф бо таъкиди манбаъҳои бозътимод тавонистааст манзараи таърихии ташаккули сиёсати хориҷии кишвар, воридшавии он ба фазои муносибатҳои байналмилалӣ ва таҳкими мавқеи он дар низоми ҳамгироии ҷаҳониरो барқарор намояд. Дар ин замина, марҳилаҳои асосии рушди ҳамкориҳо ба таври пайдарпай ва бо асоснокии илмӣ муайян карда шуда, робитаи онҳо бо равандҳои геополитикии минтақавӣ ва ҷаҳонӣ ошкор мегардад.

Аз ҷиҳати методологӣ, таҳқиқот ба ғанигардонии усулҳои омӯзиши муносибатҳои байналмилалии муосир мусоидат намуда, истифодаи ҳамгироии равишҳои таърихӣ ва сиёсиро дар таҳлили фаъолияти созмонҳои байналмилалӣ нишон медиҳад. Ин ҳолат ба дарки амиқтари нақш ва ҷойгоҳи Созмони ҳамкории исломӣ дар низоми байналмилалӣ ва мавқеи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи он мусоидат менамояд.

Аҳамияти амалии натиҷаҳои таҳқиқот дар он зоҳир мегардад, ки хулосаҳо ва тавсияҳои пешниҳодшуда метавонанд барои мақомоти давлатӣ, аз ҷумла ниҳодҳои марбут ба сиёсати хориҷии кишвар, заминаи таҳлилии фароҳам оваранд. Онҳо имконият медиҳанд, ки таҷрибаи таърихии ҳамкориҳо дар доираи Созмони ҳамкории исломӣ ба назар гирифта шуда, самтҳои афзалиятноки рушди минбаъдаи сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таври муассир муайян карда шаванд.

Аз нуқтаи назари иқтисодӣ, таҳқиқот нишон медиҳад, ки ҷи гуна ҳамкориҳои сиёсӣ тадриҷан ба густариши робитаҳои иқтисодӣ, ҷалби сармоягузорӣ, рушди тичорат ва татбиқи лоиҳаҳои муштарак замина фароҳам овардаанд. Ин натиҷаҳо метавонанд барои муайян намудани афзалиятҳои иқтисодии ҳамкориҳои минбаъда ва истифодаи самараноки имкониятҳои мавҷуда хизмат намоянд.

Аз ҷиҳати иҷтимоӣ ва фарҳангӣ, диссертатсия нақши муҳимми Созмони ҳамкории исломиро дар рушди робитаҳои фарҳангӣ, густариши муколамаи фарҳангҳо ва таҳкими ҳамдигарфаҳмӣ миёни кишварҳои узв таъкид менамояд. Ин равандҳо ба таҳкими арзишҳои таҳаммулпазирӣ, рушди робитаҳои байниҷамъиятӣ ва густариши ҳамкориҳои фарҳангӣ мусоидат мекунад.

Ҳамин тарик, тавсияҳои пешниҳодшуда дорои аҳаммияти назариявӣ ва амалии муҳим буда, метавонанд ҳамчун заминаи илмӣ барои таҳияи самтҳои минбаъдаи сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон, густариши ҳамкорихои бисёрҷониба ва таъмини ҳифзи манфиатҳои миллӣ дар доираи Созмони ҳамкории исломӣ истифода шаванд.

Наشري натиҷаҳои таҳқиқ аз рӯйи мавзӯи диссертатсия. Нашри натиҷаҳои таҳқиқот аз рӯйи мавзӯи диссертатсияи муаллиф ба таври кофӣ ва мутобиқ ба талаботи муқарраршуда ба роҳ монда шудааст. Натиҷаҳои асосии илмии таҳқиқ дар як қатор мақолаҳои муаллиф, ки дар маҷаллаҳои илмии тақризшаванда ва нашрияҳои эътирофшуда интишор гардидаанд, инъикоси худро ёфтаанд. Инчунин, қисмати муҳими дастовардҳои таҳқиқот дар маводи конференсия илмии сатҳи ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ пешниҳод ва нашр шудаанд, ки ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошанд.

Дар нашрияҳои мазкур ҷанбаҳои калидии муносибатҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо Созмони ҳамкории исломӣ дар давраи истиклол мавриди баррасии амиқ қарор гирифтаанд. Аз ҷумла, масъалаҳои ташаккул ва рушди ҳамкорихои сиёсӣ ва дипломатӣ, нақши созмон дар раванди сулҳи тоҷикон, инчунин густариши робитаҳои иқтисодӣ, фарҳангӣ ва гуманитарӣ бо таъки ба манбаъҳои таърихӣ ва ҳуҷҷатҳои расмӣ таҳлил шудаанд. Муаллиф тавонистааст рушди ин равандҳоро дар охири асри XX ва ибтидои асри XXI ба таври пайдарпай ва асоснок нишон диҳад.

Иштироки фаъолонаи муаллиф дар конференсияи ҷамъоӣҳои илмӣ имконият фароҳам овардааст, ки натиҷаҳои таҳқиқот дар муҳити илмӣ-академӣ мавриди баррасӣ қарор гирифта, мувоҳидаҳои илмӣ вобаста ба нақш ва ҷойгоҳи Созмони ҳамкории исломӣ дар сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон густариш ёбанд. Ин раванд ба тақмили минбаъдаи натиҷаҳои таҳқиқ, амиқ гардидани хулосаҳои илмӣ ва таҳкими заминаи назариявии диссертатсия мусоидат намудааст.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссия. Диссертатсияи пешниҳодшуда аз ҷониби Ализода Абдулқодир Маҳмадраҳим мутобиқ ба талаботи муқаррарнамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия ва тартиб дода шудааст. Сохтор, муҳтаво ва услуби илмии кор ба стандартҳои амалкунандаи диссертатсионӣ ҷавобгӯ буда, дар он ҳамаи унсурҳои ҳатмии як кори илмӣ босифат (сарсухан, бахшҳои таҳлилий, хулосаҳо, пешниҳодҳо ва рӯйхати адабиёт) риоя шудаанд.

Матни диссертатсия бо забони илмӣ равону дақиқ навишта шуда, аз таҳрири услубӣ гузашта, талаботи техникаи сабти манбаъҳо ва иқтибосҳоро

пурра дар бар мегирад. Далелҳои истифодашуда бо иштинодҳои лозима асоснок шудаанд, ҳатогии услубӣ ва сохторӣ ба назар намерасад.

Ҳамзамон, хангоми омода намудани автореферат, рӯйхати интишорот ва маълумоти библиографӣ талаботи методологии Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба назар гирифта шудаанд. Тарзи пешниҳоди мавод, тартиби ҷойгиркунии бахшҳо ва коркарди ниҳои матн низ ба меъёрҳои муқарраршуда мувофиқат мекунад.

Дар маҷмӯъ, метавон хулоса намуд, ки диссертатсияи мазкур аз лиҳози сохтор, мазмун ва барасмиятдорӣ ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон пурра ҷавобгӯ мебошад.

Эродҳо нисбат ба мазмуну мухтавои диссертатсия. Бо вучуди он ки диссертатсияи А.М. Ализода дар сатҳи баланди илмӣ таҳия гардида, масъалаи муҳимми таърихӣ муносибатҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо Созмони ҳамкории исломиро дар давраи истиқлол мавриди таҳлили фарогир қарор додааст, баъзе ҷанбаҳои вучуд доранд, ки бо дарназардошти онҳо таҳқиқот метавонад боз ҳам муқаммал гардад:

– дар диссертатсия масъалаи заминаҳои ҳуқуқӣ ва санадҳои меъёрии байналмилалӣ танзимкунандаи ҳамкории Ҷумҳурии Тоҷикистон бо Созмони ҳамкории исломӣ ба таври пароканда оварда шудааст. Агар ин ҷанба ба шакли низомнок ва ҷудогона таҳлил мегардид, мантиқи илмӣ кор боз ҳам устувортар мешуд;

– дар диссертатсия истифодаи маводди омӯрӣ маҳдуд ба назар мерасад. Ҷалби васеътари маълумоти рақамӣ ва таҳлили динамикаи нишондиҳандаҳои иқтисодӣ ва иҷтимоӣ метавонист хулосаҳои таҳқиқотро боз ҳам асосноктар гардонад;

– дар диссертатсия ҷанбаҳои шахсиятҳои калидӣ ва нақши онҳо дар ташаккули муносибатҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо Созмони ҳамкории исломӣ нисбатан кам инъикос ёфтаанд. Таҳлили фаъолият ва мавқеи ин шахсиятҳо метавонист ба ғани гардидани ҷанбаи инсонӣ ва сиёсӣ мусоидат кунад.

Бояд қайд намуд, ки эродҳои зикршуда ба сатҳи умумии илмӣ ва арзиши таҳқиқот таъсири коҳишдиҳанда надоранд. Диссертатсияи А.М. Ализода дар заминаи таҳқиқоти мустақилона анҷом ёфта, дорои навгониҳои муҳимми илмӣ мебошад. Хулосаҳо ва тавсияҳои пешниҳодшуда бо далелҳои илмӣ асоснок гардида, дараҷаи баланди эътимоднокиро доро мебошанд.

Ҳамзамон, автореферати диссертатсия мазмун ва мухтавои асосии таҳқиқотро ба таври пурра ва дақиқ инъикос намуда, бо матни асосии кор мувофиқати комил дорад.

Дар маҷмуъ, диссертатсияи Ализода Абдулқодир Маҳмадраҳим дар мавзуи «Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Созмони ҳамкории исломӣ: мушкилот ва дурнамои ҳамкории сиёсӣ – иқтисодӣ ва фарҳангӣ (охири асри XX — ибтидои асри XXI)» барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илми таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.6. Таърихи муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсати беруна ба талаботи бандҳои 31, 33, 34 ва 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267 (бо тағйиру иловаҳо аз 26.06.2023, №295) тасдиқ гардидааст, ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзоди илми таърих аз рӯйи ихтисоси номбаршуда мебошад.

Муқарризи расмӣ:

номзоди илмҳои таърих, дотсент,
декани факултети муносибатҳои
байналмилалӣи Донишгоҳи миллии
Тоҷикистон

Ҷаъфарзода Сайҳомид Хайриддин

Суроға: 734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, н. Исмоили Сомонӣ,
ҳиёбони Рӯдакӣ, 17
Тел: +992 918-11-11-11
E-mail: info@tnu.tj

Имзои С.Х. Ҷаъфарзодаро тасдиқ менамоям:

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

Шодихонзода Э.Ш.

07.05.2026